

GRADANSKI

Komisija kaže - ALI

Piše: Daliborka Uljarević

Novobriselski nema sintagmu za "car je go", već radije podvlači konstrukciju koja u našem prevodu glasi "Sve je to lijepo, ALI...". I zato je ovaj izvještaj generalno pozitivan, jer daje maglovito obećanje da možda nećemo još dugo biti sami sa nasilnicima u kući.

Stigao nam je od Evropske komisije Godišnji izvještaj o napretku. Dokument koji je najširoj javnosti obiman, dosadan, opterećen teško razumljivim briselskim novogovorom, presuptilnim za ogoljenost naše realnosti, ali vrijedan izvornog čitanja radi uvida u sopstveni rendgenski snimak. To je presjek našeg lažno-patriotskog, patrijarhalnog, plemenskog, korumpiranog, nedemokratskog, revanšističkog, (ratno)zločinačkog, ženomrzačkog, homofobičnog društva u kojem se oni koji su ga takvim dominantno oblikovali, zanose da je evropska odjeća dovoljna da to sve sakrije.

Nijesam patriota po zanimanju. Ima drugih, viših od mene, koji su uzeli pravo „očeva nacije“ i onih samo domaće upotrebljivih fraza koje bi u toj sanjanoj EU vodile ka medicinskoj dijagnozi, dok se ovdje još smatraju najvećim stepenom demonstracije državotvorne svijesti, posebno kad su začinjene kritikom zluradih, neostvarenih i sramotnih kritičara Vođe, Partije, sporednih glumaca i statista predstave čiji scenario više nema ni draž neizvjesnosti. Odavno je patriotizam kod nas prevazišao taj nivo intimnih, složenih osjećanja i postao unosno zanimanje izvrćući se u svoju suprotnost.

Socijalna šizofrenija je društveno poželjno ponašanje, a onima, poput mene, koji se neuklopljeni usuđuju isto pričati u Podgorici, Morinju, Briselu, Berlinu, Londonu, itd, spočitava se i nedostatak kućnog vaspitanja, jer kažu nije lijepo ni patriotski pričati loše o svojoj zemlji van granica!? Ostajem ponosna na vrijednosti i principe kojima su me roditelji naučili i odbijam državu poistovjeđivati sa Vođom, njemu bliskim osionim moćnicima i ostalima koji su zarad sopstvenih interesa odavno zaboravili na pristojnost, profesionalne norme i javno dobro.

Pod raznim tranzicionim uticajima patrijarhalni sistem je izgubio i ono malo tradicionalnih vrijednosti, ali je zadržao mehanizme obmane, prinude, podjele na one koji su „za“ i „protiv“ gospodara. Plemenski sistem se transformisao u kumovsko-partijski, a veze i obilate zloupotrebe naših novaca i dobra zamijenile su etički kodeks kojima su se rukovodili članovi tih plemena inspirišući **Marka Miljanova** za „Primjere čojstva i junaštva“, od kojih osta samo poštapalica za prigodne govore.

Korumpiranost nam i EU spočitava od kad je počela da se bavi nama, sada i sa više zabrinutosti, uz standardno slabe administrativne kapacitete i jak kriminal. Nemaju vremena da se sa tim obračunaju najodgovorniji i najmoćniji, prioritet su neistomišljenici.

Žene su i dalje na marginama društva, a ako hoćete nekog da diskreditujete bez argumenata označite ga kao homoseksualca, lezbijku ili transrodnu osobu i završili ste posao.

Namjerno stvari pojačavam, znam da će se naći dežurni podobni monopolisti drugačijeg stava da objasne da mi ne živimo loše, da je ovo društvo u kojem se održavaju izbori i demokratski bira vlast, da mi hrlimo ka Evropi i da nas na tom putu neće zaustaviti nekakva „radikalna inteligencija“ ili „medijski talibani“, a da je Vođa najbolje rješenje, jer boljeg nemamo. Samo neka nam je zdravo, zamislite kakva bi praznina ostala kad bi nestao...

Geografski blizu, a suštinski daleko od EU, živimo u državi u kojoj je Vođa iznad institucija, njemu se dolazi na kanabe kao njegovom davnašnjem savezniku **Miloševiću**, a on svojom velikom mudrošću i milošću rješava sve, pa i protest cetinjskih gimnazijalaca, a da se niko u njegovim institucijama ne osjeća krivim niti preuzima odgovornost što 320 djece 45 dana nije išlo u školu!? Važno je da je Vođa sebi upisao poen. I da smo shvatili da on ima rješenje za sve, samo kad hoće, i da je on alternativa toj EU sa svojim komplikacijama, insistiranjima na vladavini prava i stabilnosti institucija, jer nudi lakše, brže, djelotvornije rješenje...

No, stvari se polako mijenjaju. Komisija je, iako diplomatski, procijenila da postoje snažni i štetni politički uticaji tamo gdje ih nikako ne bi smjelo biti ni u tragovima. I to je za sve nas najvažniji dio ovog Izvještaja koji pravi mali/veliki kvalitativni pomak od ranijeg tehničkog pogleda. Prije godinu dana sam ukazivala sa žaljenjem da nedostatak političkih kapaciteta nije detektovan od strane Komisije, a da je uzrok svih drugih uzroka. Na putu ka EU i oni u Briselu nas sve bolje čitaju, jasnije razumiju i ono što je nekim "sramotnicima" zamjerano kao paranoja.

Ovo je težak period za Vođu. Treba se boriti sa naraslim apetitima kontroverznih partijskih lordova, paralelnim centrima moći koji traže i očito dobijaju tantijeme boračkog staža, a adrenalin ne pokreće ispunjavanje nekog upitnika, uspostavljanje transparentnih procedura ili uvažavanje neistomišljenika... Velika priča je završena, propušten je moment transformacije partije i obračuna sa onima koji u uređenom društvu postaju opasan balast. Za sve je sad potrebno mnogo više napora, pameti, otvorenosti za drugost, vizije i lične hrabrosti koja nosi i stanovitu žrtvu. To se ne može nadomjestiti ni fingiranjem reformi, ni zatezanjem sistema do pucanja, ni surovim obračunima sa onima koji glasno govore da je car go.

Novobriselski nema sintagmu za "car je go", već radije podvlači konstrukciju koja u našem prevodu glasi "Sve je to lijepo, ALI...". I zato je ovaj izvještaj generalno pozitivan, jer daje maglovito obećanje da možda nećemo još dugo biti sami sa nasilnicima u kući.

Autorka je izvršna direktorka Centra za građansko obrazovanje (CGO).